

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja vapaan sivistystyön järjestämisestä häiriötilanteissa koskevaksi lainsäädännöksi

Johdanto

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää lausuntoanne liitteenä olevasta luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja vapaan sivistystyön järjestämisestä häiriötilanteissa koskevaksi lainsäädännöksi.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi varhaiskasvatuslakia, perusopetuslakia, Helsingin eurooppalaisesta koulusta annettua lakia ja vapaasta sivistystyöstä annettua lakia. Esitys sisältää ehdotukset edellä mainituissa laeissa säädetyn kasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen turvaamiseksi erilaisten häiriötilanteiden aikana sekä näihin tilanteisiin varautumiseksi.

Tausta

Pääministeri Orpon hallituksen ohjelman mukaan kaikilla hallinnonaloilla toteutetaan häiriö- ja kriisitilanteiden sääntelyn kokonaistarkastelu. Sektorilainsäädännön päivitystyö toteutetaan samanaikaisesti valmiuslainsäädännön uudistamisen kanssa.

Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on turvata varhaiskasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen mahdollisimman täysimääräinen jatkuminen erilaisissa häiriötilanteissa. Tavoitteena on myös vähentää ja ehkäistä haittoja, joita häiriötilanteet voivat aiheuttaa lasten, oppilaiden, opiskelijoiden ja oppilaitosten henkilökunnan terveydelle ja turvallisuudelle. Samalla pyritään varmistamaan perustuslain 16 §:ssä säädettyjen sivistyksellisten oikeuksien sekä 19 §:n 3 momentissa tarkoitettujen palveluiden toteutuminen myös häiriötilanteiden aikana. Lisäksi esityksen tavoitteena on parantaa ja yhdenmukaistaa kasvatuksen ja opetuksen järjestäjien sekä vapaan sivistystyön oppilaitosten ylläpitäjien varautumista häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin sekä vahvistaa varautumisen tasoa koko toimialalla.

Vastausohjeet vastaanottajille

Kuka tahansa voi antaa lausunnon.

Lausunto pyydetään ensisijaisesti antamaan vastaamalla lausuntopyyntöön lausuntopalvelun kautta. Ohjeet palveluun rekisteröitymiseksi ja palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelun sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet (käyttäjätuki: lausuntopalvelu.om(at)gov.fi). Ministeriöiden tulee lisäksi tallentaa lausuntopalvelussa antamansa lausunto VAHVA-asianhallintajärjestelmään asialle VN/35609/2025.

Jos lausuntoa ei ole mahdollista antaa lausuntopalvelussa, lausunto voidaan vaihtoehtoisesti toimittaa ministeriön kirjaamoon sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.okm@gov.fi tai postitse osoitteeseen Opetus- ja kulttuuriministeriö, PL 29, 00023 Valtioneuvosto. Kirjaamoon toimitetussa lausunnossa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/35609/2025. Lisäksi kirjaamoon toimitettu lausunto pyydetään lähettämään esimerkiksi sähköpostin liitetiedostona Word- tai PDF-muodossa, jotta lausuntoasiakirja ei sisällä tarpeettomia henkilötietoja, kuten yksityishenkilön sähköpostiosoitetta.

Kaikki annetut lausunnot ovat lähtökohtaisesti julkisia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti. Lausunnot julkaistaan hankkeen julkisilla hankesivuilla (valtioneuvosto.fi/hankkeet, tunnus OKM072:00/2025. Yksityishenkilön lausunto julkaistaan kuitenkin hankesivuilla tietosuojasyistä ainoastaan, jos henkilö tätä kirjallisesti pyytää esimerkiksi lausuntonsa yhteydessä tai sen saateviestissä. Lisäksi kaikki lausuntopalvelussa annetut lausunnot, mukaan lukien yksityishenkilöiden lausunnot, ovat automaattisesti kaikkien nähtävissä lausuntopalvelussa. Ministeriö ei julkaise kirjaamoon toimitettuja lausuntoja lausuntopalvelussa.

Lausunnossa ei tule ilmoittaa tarpeettomia henkilötietoja. Vaikka yksityishenkilön kirjaamoon toimittamaa lausuntoa ei julkaistaisi verkossa, lausunto on ministeriöltä kaikkien saatavissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisesti.

Aikataulu

Lausunto pyydetään antamaan viimeistään 14.8.2026.

Valmistelijat

Hallitusneuvos Jenni Nuutinen, etunimi.sukunimi@gov.fi, puh. 0295 330 230 (ei tavoitettavissa 6.7.-2.8.)

Erityisasiantuntija Nuutti Rahikainen, etunimi.sukunimi@gov.fi, puh. 0295 330 118 (ei tavoitettavissa 3.7 -17.7.)

Liitteet:

[HE varhaiskasvatuksen perusopetuksen ja vapaan sivistystyön järjestämisestä häiriötilanteissa koskevaksi lainsäädännöksi.pdf](#)

[Huvudsakliga innehåll och paragrafer.pdf](#)

Jakelu:

Ahjolan Setlementti ry
Ahlmanin koulun Säätiö sr
Aikuisopettajien liitto AKOL ry
Alajärven kaupunki
Alavuden kaupunki (1)
Alkio-Opiston kannatusyhdistys ry
Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry
Ammattiosaamisen kehittämissyhistys AMKE ry
Auralan Setlementti ry
Bildningsalliansen rf
Borgå folkakademi Ab
Demokraattinen Sivistysliitto - Demokratiska Bildningsförbundet ry
Eduskunnan oikeusasiamies
Eerikkilän Urheiluopisto
Elinkeinoelämän Keskusliitto EK
Erityiskansanopiston kannatusyhdistys ry
Espoo
Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia
Etelä-Karjalan kansalaisopisto-säätiö
Etelä-Karjalan kesäyliopisto Oy
Etelä-Pohjanmaan Korkeakouluyhdistys ry
Eurajoen kristillisen opiston kannatusyhdistys r.y.
Folkhälsan på Norrvalla
Folkhälsan Solvalla idrottsinstitut
Folkhälsan Utbildning Ab
Forssan kaupunki
Fria Kristliga Folkhögskolföreningen FKF rf
Förbundet Hem och Skola
Garantiföreningen för Evangeliska folkhögskolan i Svenskfinland rf
Haapajärven kaupunki
Haapaveden kaupunki
Haapaveden Opiston kannatusyhdistys ry
Haminan kaupunki (1)
HAMK Akatemia Oy
Hangon kaupunki
Hankasalmen kunta
Harjulan Setlementti ry
Hartola
Hausjärven kunta
Helsingin eurooppalainen koulu
Helsingin Evankelisen Opiston Säätiö sr
Helsingin kaupunki
Helsingin seudun kesäyliopistosäätiö sr
Huittisten kaupunki
Hyrynsalmen kunta
Hyvinkään kaupunki (1)
Hyvinvointiala HALI ry
Hämeenlinna

lin kunta
Iisalmen kaupunki (1)
Iitin kunta
Ikaalisten kaupunki
Ilmajoen kunta (1)
Ilomantsin kunta
Imatran kaupunki
Inarin kunta (1)
Inkoon kunta / Ingå kommun
Iso Kirja Ry
Itä-Hämeen kansansivistystyön säätiö sr
Itä-Karjalan Kansanopistoseura ry
Itä-Savon koulutuskuntayhtymä
Itä-Suomen Liikuntaopisto Oy
Jakobstad stad / Pietarsaaren kaupunki
Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus
Joensuun kaupunki
Jokelan kansalaisopiston kannatusyhdistys r.y
Jokioisten kunta
Joutsan kunta (1)
Joutsenon Opiston kannatusyhdistys ry
Juuan kunta
Jyränkölän Setlementti ry
Jyväskylän Setlementti ry
Jyväskylän kaupunki
Jyväskylän kesäyliopistoyhdistys ry
Jyväskylän kristillisen opiston säätiö sr
Jämsän kaupunki
Jämsän kristillinen opisto ry
Järvenpään kaupunki (1)
Järvilakeuden kansalaisopiston kannatusyhdistys ry
Kaarinan kaupunki
Kainuun Opisto Oy
Kajaanin kaupunki
Kalajoen kaupunki (1)
Kalajoen Kristillisen Opiston Kannatusyhdistys ry
Kalliolan Setlementti ry
Kangasala
Kanneljärven kansanopiston kannatusyhdistys ry
Kannuksen kaupunki
Kansalaisopistojen liitto KoL ry.
Kansallinen koulutuksen arviointikeskus
Kansallinen Sivistysliitto ry
Kansan Sivistystyön Liitto KSL ry
Kansanvalistusseura sr
Karkkilan kaupunki (1)
Karstulan Evankelisen Kansanopiston Kannatusyhdistys ry
Karstulan kunta (1)
Kaskisten kaupunki - Kaskö stad
Kauhajoen kaupunki (1)
Kauniaisten kaupunki

Kemijärven kaupunki (1)
Kemin kaupunki (1)
Kempeleen kunta (1)
Keravan kaupunki (1)
Keski-Pohjanmaan korkeakouluyhdistys ry
Keski-Pohjanmaan Koulutusyhtymä
Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä Keuda (1)
Keuruun kaupunki
Kimitoöns kommun / Kemiönsaaren kunta
Kinnulan kunta
Kirkkohallitus
Kirkkonummen kunta (1)
Kirkkopalvelut ry
Kirkon työmarkkinalaitos
Kisakallion kampus
Kiteen Evankelisen Kansanopiston kannatusyhdistys ry
Kiteen kaupunki (1)
Kittilän kunta (1)
Kiuruveden kaupunki
Kokemäen kaupunki
Kokkolan kaupunki (2)
Kolarin kunta
Korkeasti koulutettujen työmarkkinakeskusjärjestö Akava ry
Korpisaaren Säätiö sr
Korsholms kommun / Mustasaaren kunta
Korsnäs
Koskelan Setlementti ry
Kotkan kaupunki (1)
Koulutuskuntayhtymä Tavastia
Kouvolan kaupunki (1)
Kristillisten koulujen ja päiväkotien liitto ry
Kristinestads stad / Kristiinankaupunki
Kronoby kommun / Kruunupyyn kunta
Kuhmo
Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT
Kuopion kaupunki (3)
Kuortaneen Urheiluopistosäätiö sr
Kurikkalan Setlementti ry
Kuurojen Liitto ry
Kuusamo-opiston kannatusyhdistys ry
Kvarnen Samkommun
Kymenlaakson liitto
Kymenlaakson Opiston Kannatusyhdistys ry
Laajasalon opiston säätiö sr
Lahden kansanopiston säätiö sr
Lahden kaupunki
Laitilan kaupunki
Lapinlahden kunta (1)
Lappeenranta
Lapsiasiavaltuutetun toimisto
Lapuan kaupunki (1)

Lastensuojelun Keskusliitto ry
Laukaan kunta
Liedon kunta (1)
Lieksan kaupunki (1)
Lieksan kristillisen opiston kannatusyhdistys ry
Lievestuoreen Setlementti ry
Limingan kansanopiston Kannattajayhdistys ry
Limingan kunta (1)
Linnalan Setlementti ry
Lohjan kaupunki (2)
Loimaan evankelisen kansanopiston säätiö sr
Loimaan kaupunki (1)
Lopen kunta (1)
Loviisan kaupunki
Lupa- ja valvontavirasto
Länsi-Suomen opistoyhdistys ry
Lärkkulla-stiftelsen sr
Maaseudun Sivistysliitto ry
Malax kommun / Maalahden kunta
Merikarvian kunta
Mikkelin kaupunki (1)
Mikkelin kesäyliopiston kannatusyhdistys ry
Moniheli ry
Muhoksen kunta (1)
Muonion kunta
Muurlan Evankelisen Opiston Säätiö sr
Mäntsälän kunta (1)
Mänttä-Vilppulan kaupunki
Mäntyharjun kunta (1)
Naantalin kaupunki (1)
Naisjärjestöjen Keskusliitto
Nokian kaupunki (1)
Norlandia Päiväkodit
Nurmeksen kaupunki (1)
Nurmijärven Opiston kannatusyhdistys ry
Nykarleby stad / Uusikaarlepyy
Närpes stad / Närpiön kaupunki
Oikeuskanslerin virasto
Oikeusministeriö
Opetusalan ammattijärjestö OAJ
Opetushallitus (OPH)
Opintokeskukset ry.
Opintotoiminnan Keskusliitto ry
Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri
Oriveden kaupunki (1)
Otsolan Kannatusyhdistys ry
Oulun kaupunki
Paasikiviopistoyhdistys ry
Paimion kaupunki
Pajulahden kampus
Palkansaajien koulutussäätiö sr

Pargas stad / Paraisten kaupunki
Parikkalan kunta (1)
Pedersöre kommun / Pedersören kunta
Perheniemen Evankelisen Opiston Kannatusyhdistys r.y.
Perho
Peräpohjolan Kansanopiston Kannatusyhdistys ry
Pieksämäen kaupunki
Pielaveden kunta (1)
Pihtiputaan kunta (1)
Pilke päiväkodit
Pirkanmaan yksityiset perhepäivähoitajat ry
Pohjantähti-opiston kannatusyhdistys ry
Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä (1)
Pohjois-Pohjanmaan kesäyliopistoseura ry
Pohjois-Satakunnan kansanopiston kannatusyhdistys ry
Pohjois-Savon Kansanopistoseura r.y.
Porin kaupunki
Portaanpää ry
Porvoon kaupunki (2)
Posion kunta
Pro Lukio ry
Pudasjärven kaupunki
Punkalaidun
Puolangan kunta
Puolustusministeriö
Puumalan kunta (1)
Päijät-Hämeen kesäyliopistoyhdistys ry
Päivölän kansanopiston kannattajayhdistys ry
Pöytyän kunta (1)
Raahen kaupunki (1)
Raision kaupunki
Ranuan kristillinen kansanopistoyhdistys ry
Ranuan kunta (1)
Raseborgs stad / Raaseporin kaupunki
Raseborg-säätiö sr
Raudaskylän Kristillinen Opisto r.y.
Rauman kaupunki (1)
Reisjärven Kristillinen Kansanopistoyhdistys ry
Riihimäen kaupunki (1)
Rovalan Setlementti ry
Rovaniemen koulutuskuntayhtymä, Lapin kesäyliopisto
Rovaniemi
Ruokolahden kunta (1)
Ruoveden kunta
Saarijärven kaupunki (1)
Sallan kunta (1)
Salon kaupunki (1)
Samkommunen för Västra Nylands folkhögskola
Santasport Lapin Urheiluopisto (1)
SASKY koulutuskuntayhtymä
Sastamalan kaupunki (2)

Savitaipaleen kunta
Savonlinnan kansanopisto ry
Seinäjoen kaupunki (1)
Setlementti Kainulan Kannatusyhdistys ry
Sievi
Siikajoen kunta
Siilinjärven kunta (2)
Sipoon kunta (1)
Sisäministeriö
Sivistysala ry
Sivistysliitto Kansalaisfoorumi SKAF ry.
Snellman-Instituutti ry
Snellman-korkeakoulun kannatusyhdistys ry
Sodankylä
Solvalla-finns
Someron kaupunki (1)
Sonkajärven kunta (1)
Sosiaali- ja terveysalan ammattijärjestö Tehy ry
Sosiaali- ja terveysministeriö
Sosiaalialan korkeasti koulutettujen ammattijärjestö Talentia
Sotkamon kunta (1)
Steinerkasvatuksen liitto ry
Sulkavan kunta (1)
Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto - SAKKI ry
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
Suomen Evankelisluterilainen Kansanlähetys ry
Suomen Kansanopistoyhdistys ry
Suomen Kesäyliopistot ry
Suomen Kuntaliitto
Suomen Lukiolaisten Liitto ry
Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys ry
Suomen Lähi- ja perushoitajaliitto Super ry
Suomen Nuoriso-Opiston Kannatusyhdistys ry
Suomen Opiskelija-Allianssi - OSKU ry
Suomen opiskelijakuntien liitto - SAMOK ry
Suomen Raamattuopiston Säätiö sr
Suomen Rehtorit ry
Suomen teologinen opisto ry
Suomen vanhempainliitto
Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry
Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL) ry
Suomussalmen kunta (1)
Suonenjoen kaupunki
Svenska folkskolans vänner SFV rf
Säkylän kunta (1)
Taiteen perusopetusliitto TPO ry
Taivalkosken kunta (1)
Tampereen kaupunki (1)
Tampereen kesäyliopistoyhdistys ry
Tanhuvaaran Urheiluopisto & Sport Resort
Tasa-arvovaltuutetun toimisto

Teollisuusliitto ry
Tietosuoja-valtuutetun toimisto
Tohmajärven kunta
Toimihenkilöjärjestöjen Opintoliitto ry
Toimihenkilöjärjestöjen Sivistysliitto TJS - Funktionärsorganisationernas
Bildningsförbund FOB ry
Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry
Toivakka
Tornion kaupunki
Touhula-päiväkodit
Turun Aikuiskoulutussäätiö, Turun kesäyliopisto
Turun kaupunki
Turun kristillisen opiston säätiö sr
Turun Seudun Yksityiset Päivähoitajat ry
Tuusniemi
Tuusulan kunta (1)
Työ- ja elinkeinoministeriö
Työväen akatemian kannatusosakeyhtiö
Työväen Sivistysliitto TSL ry
Urheiluopistot ry
Utsjoen kunta (1)
Vaalan kunta (1)
Vaasan kaupunki (1)
Vaasan kesäyliopisto ry - Vasa sommaruniversitet r.f
Valamon Luostari
Valkeakosken kaupunki (1)
Valkealan Kristillisen Kansanopiston Kannatusyhdistys r.y.
Valtion koulukodit
Valtioneuvoston kanslia
Valtiovarainministeriö
Vammaisfoorumi ry
Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta VANE
Vanhusasiavaltuutettu
Vantaan kaupunki (1)
Vapaa Sivistystyö ry.
Varalan Urheiluopisto
Varhaiskasvatuksen opettajien liitto VOL
Varkauden kaupunki
Varsinais-Suomen aikuiskoulutussäätiö sr
Vetelin kunta
Vieremän kunta
Vihreä Sivistysliitto ry
Virtain kaupunki (1)
Vuokatin Urheiluopisto
Vuolle Settlementti ry
Vörå kommun / Vöyrin kunta (1)
Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto
Yksityiskoulujen Liitto ry
Ylitornion kunta
Ylivieskan kaupunki
Österbottens Svenska Kristliga Folkhögskolesällskap r.f.

Kysymykset

1. Onko lakeihin ehdotettu häiriötilanteen määritelmä riittävä?

Varhaiskasvatus:

1. Huomionne varhaiskasvatuksen järjestämistä ja tuottamista häiriötilanteissa koskevaan 11 b §:ään
2. Huomionne varhaiskasvatuksen varautumista koskevaan 11 c §:ään
3. Muut huomionne varhaiskasvatusta koskeviin häiriösäännöksiin
4. Onko teillä täydennettävää varhaiskasvatusta koskeviin vaikutusarviointeihin?

Esi- ja perusopetus:

1. Huomionne häiriötilanteiden etäopetusta koskevaan 20 l §:ään
2. Huomionne opetukseen tehtäviä poikkeuksia koskevaan 20 m §:ään
3. Huomionne aamu- ja iltapäivätoiminnan keskeyttämistä koskevaan 20 n §:ään
4. Huomionne esi- ja perusopetuksen varautumista koskevaan 20 o §:ään
5. Huomionne aikuisten perusopetusta koskevaan 46 §:n muutokseen
6. Muut huomionne esi- ja perusopetusta koskeviin häiriösäännöksiin
7. Onko teillä täydennettävää esi- ja perusopetusta koskeviin vaikutusarviointeihin?

Helsingin eurooppalaista koulu:

1. Huomionne Helsingin eurooppalaista koulua koskeviin häiriösäännöksiin

2. Onko teillä täydennettävää Helsingin eurooppalaista koulua koskeviin vaikutusarviointeihin?

Vapaa sivistystyö:

1. Huomionne kansanopistojen oppivelvollisuuskoulutusta koskeviin häiriösäännöksiin
2. Huomionne muun vapaan sivistystyön järjestämiseen häiriötilanteissa
3. Onko teillä täydennettävää vapaata sivistystyötä koskeviin vaikutusarviointeihin?

Pirhonen Eeva-Riitta
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Jokinen Jenni
Opetus- ja kulttuuriministeriö